

Cees van den Berg

GEVONDEN

LEMNISCAAT ROTTERDAM

© 2020 Cees van den Berg
Omslag en illustraties: Monique Dozy
Boekverzorging: Eveline Verburg

Nederlandse rechten Lemniscaat b.v., Vijverlaan 48,
3062 HL Rotterdam, 2020
ISBN 978 90 477 1283 1
NUR 283

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Druk- en bindwerk: Wilco, Amersfoort

Dit boek is gedrukt op milieuvriendelijk, chloorvrij gebleekt en verouderingsbestendig papier en geproduceerd in de Benelux, waardoor onnodig en milieuverontreinigend transport is vermeden.

Kijk voor spelletjes, lessuggesties en meer op:
www.lemniscaat.nl

|

Midden op het fietspad staat een man. Op pantoffels. Hij heeft warrig krullend grijs haar en is netjes gekleed. Hij staat bewegingloos. Fietsers en scooters rijden rakelings aan hem voorbij. Ze bellen en toeteren. Schreeuwen naar hem, vloeken. Waarom staat die man daar?

Links en rechts schieten ze langs hem heen. Iemand steekt zijn middelvinger omhoog en anderen moeten hard lachen. Maar iedereen rijdt door.

Ik ook.

Ik zie zijn verstarde blik als ik langs hem rijd. Het ziet er zielig uit, zo'n oude man, midden op een druk fietspad. Hij wordt bijna van zijn sokken gereden en niemand doet wat.

Muk!

Als ik hem gepasseerd ben, kijk ik achterom. Nog steeds geen beweging. Ik moet iets doen. Ik kan hem hier niet laten staan.

Ik fiets een klein stukje de brug op, rijd terug via het voetpad en stap af. Ik zet m'n fiets tegen de brugleuning op slot en loop naar de man toe.

‘Meneer,’ roep ik als ik vlak bij hem sta. Het fietspad durf ik niet op. Veel te druk en te gevaarlijk. Veel scholen gaan nu uit. Ik weet hoe die gasten fietsen.

‘Meneer! Hallo? Kan ik u helpen?’

‘Die opa is dronken,’ roept een jongen.

‘Hé, mafkees.’ Een scootrijder, die druk met z’n telefoon bezig is, schrikt en scheert rakelings langs de man. Met zijn stuur tikt hij de man nog net aan. De man draait zich om en staart naar mij. Tenminste, dat denk ik.

‘Hallo.’ Ik zwaai naar hem. Ik weet niet waarom. Hij reageert niet.

‘U moet van het fietspad af.’ Geen effect.

Hij draagt een lichtgrijs jasje en uit zijn borstzak steekt een pijp. Een van zijn oogleden hangt een beetje. Zijn ogen zijn blauw en hij heeft een beginnende baard. En dus die pantoffels.

In de verte zie ik een gat ontstaan in de stroom fietsers. Ik wacht even en zodra het kan, loop ik het fietspad op, grijp de man bij zijn hand en trek hem mee het trottoir op.

‘Meneer? Meneer, kunt u mij horen?’

Geen reactie. Misschien is hij stokdoof. Of vergeten zijn hoortoestel in te doen.

‘Frietje!’

‘Meneer, hallo,’ probeer ik nog eens.

‘Frietje, waar was je nou?’ Agnes stopt naast me en stapt af. ‘Wat doe je? Wat moet je met die rare vent?’

Ik kijk Agnes aan. Ze is mijn beste vriendin en we fietsen elke dag samen naar school. In de klas zitten we naast elkaar.

‘Laat gaan, Frietje. Kom op, naar huis.’

‘Ik kan ’m zo niet laten staan. Hij is een beetje in de war, denk ik.’

Agnes zet haar fiets neer. Ze trekt me opzij en kijkt me streng aan. ‘Gatver. Die ga je toch niet mee naar huis nemen, hoop ik? Dit is geen weggelopen kat of een zielig hondje. Dit is een oude man. Mijn opa is zo oud. Straks gaat-ie kwijlen. Of winden en dan poept hij in zijn broek. Jasses, Friet.’

‘Ga maar, ik zie je straks.’

‘Je bent een rare, Frietje. Weet je dat?’

Agnes draait zich om en kijkt de man ernstig aan. ‘Als je een vinger naar haar uitsteekt, weet ik je te vinden.’ De oude man reageert niet. Agnes trekt een lelijk gezicht, balt haar vuisten en neemt een bokshouding aan. Agnes ziet eruit als een modepoppetje, maar als het moet slaat ze je knock-out. Ze zit op boksen.

‘Agnes, ga naar huis.’

Ze schudt met haar hoofd, zwaait met haar armen, stapt op haar fiets en rijdt weg.

‘Bel je later,’ roept ze.

‘Frietje?’ Ik schrik op van zijn stem. De man kijkt mij aan. Ik zie de verbazing op zijn gezicht. ‘Heet jij Frietje?’

‘Frietje? Ja. Nee, zo heet ik natuurlijk niet echt. Mijn echte naam is Frida. Ik ben vernoemd naar m’n oma. Maar al mijn vrienden noemen me Frietje. Ik weet ook niet waarom. Waarschijnlijk omdat mijn ouders een restaurant hebben dat Kip, Friet en Kaviaar heet. Mijn moeder is een geweldige kok. U moet een keer komen eten.’

Waarom vertel ik dit allemaal?

De oude man blijft me aanstaren.

‘Wat doen we hier?’ vraagt de man. Hij kijkt rond, dan naar mij en naar z’n pantoffels. ‘Ik heb pantoffels aan.’

‘U stond midden op het fietspad.’

‘Wat deed ik daar dan?’

‘Staan.’

De man schudt zijn hoofd.

‘Gaat het goed met u? Wilt u misschien even ergens gaan zitten? Hebt u honger, of dorst? Zal ik wat halen?’

‘Nee, nee, dank je. Het gaat wel.’

‘Hoe heet u?’

Hij denkt na. Lang en diep. Ik zie hem in zijn hoofd naar een naam zoeken. Hij fronst zijn wenkbrauwen, rolt met z’n ogen en kijkt naar de hemel.

‘Ik weet het niet.’

‘O?’ Dat is vreemd. Toch? Als je niet meer weet wat je naam is. Hoe kan dat... ‘Weet u het zeker?’

Hij knikt. Hij weet het zeker.

‘Hebt u misschien een portemonnee of telefoon bij u?’

Het gezicht van de man klaart even op. Hij steekt zijn handen in zijn zakken en zoekt. Uit zijn borstzak haalt hij de pijp tevoorschijn.

‘Rook ik pijp?’

Ik knik. ‘Dat lijkt me duidelijk. Waarom zou u anders een pijp bij u hebben?’

‘Ja, dat klinkt logisch.’ Hij stopt de pijp weer terug en zoekt verder. In alle binnenzakken van het colbert. Nee, niks.

‘Ik besta niet,’ zegt hij droevig.

‘Tuurlijk wel. Ik kan u zien. Ik kan u aanwijzen.’ Ik wijs.

‘Ik weet niks meer,’ zegt de man. ‘Ik kan me niets herinneren. Wie ik ben. Wat ik hier doe. Niks. M’n hoofd is helemaal leeg.’

De man haalt zijn hand door zijn haren. Hij schrikt ergens van. ‘Ik heb een flinke bult op m’n hoofd.’ Hij buigt iets voorover. ‘Voel eens!’

Ik leg mijn hand op zijn hoofd en voel de knobbel. ‘Het lijkt wel een ei,’ zeg ik. ‘Hoe bent u daaraan gekomen?’

De man trekt een vragend gezicht en haalt zijn schouders op.

‘Kan ik u misschien ergens naartoe brengen?’

Hij schudt zijn hoofd. ‘Ik zou niet weten waarnaartoe.’ Hij denkt even na. ‘Ik woon natuurlijk ergens, maar...’

Hij stopt met praten en kijkt verbaasd om zich heen. Ja, daar sta je dan. Op pantoffels midden in de stad. Je weet niet wie je bent, waar je vandaan komt of waar je heen moet.

‘U kunt met mij mee.’

Een blij blik verschijnt in zijn ogen.

‘Hebt u honger? Mijn moeder maakt heerlijke uiensoep. Met stokbrood uit de oven. We lossen dit wel op.’

‘Ik weet niet wat ik moet zeggen.’

‘Laat maar.’ Ik pak zijn hand. Ik denk ineens aan mijn fiets. Die haal ik morgen wel op.

‘Kom, we gaan.’

We wandelen de brug op. Ik ga niet te snel. Als je oud en in de war bent en op pantoffels loopt, dan heb je geen haast. Ik bestudeer hem nog eens goed. Misschien is hij iemands opa.

‘Bent u een opa?’

‘Jemig,’ zegt de man. ‘Goeie vraag. Ik zou het niet weten.’

‘Mijn opa en oma wonen in Portugal. Mijn moeder is daar geboren. Ik ben half Portugees.’

‘Dan gaan jullie zeker veel op vakantie?’ vraagt hij.
‘Nou...’ zeg ik. ‘Dat zou ik wel willen, maar mijn ouders hebben het veel te druk met het restaurant. Ik ga soms alleen.’

We gaan de brug af en wachten om over te steken.
‘En je andere opa en oma?’

Ik schud mijn hoofd. ‘Allebei dood. Ik was acht toen opa Gerrit doodging. En oma Frida was al overleden voordat ik geboren werd. Ik ken haar alleen van foto’s. Maar ik draag wel haar naam.’

Naam!

‘U hebt een naam nodig.’ Ik kijk rond. ‘Misschien kunnen we voorlopig even een naam verzinnen.’

Hij knikt. ‘Oké!’

Ik speur de omgeving af en zie een café dat Café Nipt heet. Nipt... Nee, da’s geen naam. Ik zie snackbar De Kromme Krokot. Ook niet. Wel grappig. Misschien een straatnaam? Admiraal de Ruyterlaan. De Leeghwaterbrug. Meneer Leeghwater? Nee.

Dan zie ik de achterwand van het brughuisje, dat volgeplakt is met affiches. Over toneelvoorstellingen, een houseparty, hoe je snel kunt afvallen, politieke partijen... Ja, hebbes! Een aankondiging van een nieuwe jeugdfilm: *Fritz en de gestolen tijdmaschine*.

‘Meneer Fritz,’ zeg ik.

‘Ja?’

‘Ja. Kom, we gaan naar mijn huis, meneer Fritz.’

‘Oké.’

‘Met een z,’ zeg ik.

‘Met een z?’

‘Meneer Fritz. Met een z.’

‘O, dat is chic.’

2

‘Pap. Mam. Ik moet jullie iets laten zien.’

‘Wat dan?’ klinkt het uit de keuken.

‘Kom even kijken!’

‘Wat is het, Frida? We zijn druk bezig,’ roept mijn moeder.

Ja, dat weet ik. Dat is elke dag zo. Druk met het restaurant. Dat is geen nieuws. Niet druk met het restaurant, dat zou pas nieuws zijn. Goed nieuws. Voor mij in ieder geval.

‘Ik heb iets gevonden,’ roep ik.

‘O jee,’ hoor ik mijn moeder zuchten. ‘Je hebt toch niet weer een of ander mal dier van de straat geplukt?’ Ze verschijnt in de keukendeuropening en wrijft haar handen schoon aan het schort. ‘Je weet wat we afgesproken hebben, Frida. Niets meer mee naar huis brengen. Al die beesten gaan dood en wij zitten met de rommel.’

‘Niet allemaal.’

‘Jawel, bijna allemaal. Die egel en die enge muis. En de schildpad.’

‘De schildpad is niet dood.’

‘Nou, dat scheelde niet veel.’
‘De poes ook niet,’ zeg ik. Wat een schatje was dat!
‘Nee, die zat onder de vlooiën. We moesten het hele restaurant laten ontsmetten.’
O ja, dat is waar.
‘Lieverd, je kunt nou eenmaal niet voor de hele wereld zorgen,’ zegt mijn moeder. Ze gaat het restaurant in, ziet meneer Fritz, schrikt even en blijft dan staan. Ze wijst naar meneer Fritz.
‘Wie is dat? Is er iets ergs gebeurd?’ Ze werpt een vragende blik naar meneer Fritz.
‘Dit is meneer Fritz,’ zeg ik. ‘Die heb ik gevonden op straat.’
‘O jee,’ zegt mijn moeder. Ze loopt naar meneer Fritz toe en steekt haar hand uit. ‘Hallo meneer Fritz, ik ben Sofia Santos, de moeder van Frida.’ Ze schudde de handen.
Mijn vader komt uit de keuken, staat stil, kijkt van mij naar meneer Fritz en dan naar m’n moeder. Hij loopt op meneer Fritz af en stelt zich voor.
‘Welkom. Ik ben Bart van Schoor.’
‘Meneer Fritz,’ zegt meneer Fritz. ‘Tenminste, voor voorlopig.’
‘Hoe bedoelt u?’ zegt mijn vader.
‘Meneer Fritz is zijn geheugen kwijt,’ zeg ik.
Mijn vader kijkt meneer Fritz aan.
‘Ik ben bang dat dat klopt,’ zegt meneer Fritz.
‘Kom,’ zegt mijn moeder. We gaan aan de grote tafel zitten. Meneer Fritz probeert uit te leggen wat er aan de hand is.
‘Ik was... daar.’ Hij wijst een kant op. ‘Ik ben waarschijnlijk vergeten mijn schoenen... op pantoffels dus... van huis weg. Nou, niet weg, maar... op straat...

of eigenlijk fietspad...’ Hij zucht diep en laat zijn schouders hangen.

Ik vertel wat er is gebeurd.
‘Laat uw ei eens zien,’ zeg ik tegen meneer Fritz.
Hij laat de bult op zijn hoofd zien.
‘Moet u dan niet naar het ziekenhuis? Of de politie bellen om ze op de hoogte te stellen?’ vraagt mijn vader aan meneer Fritz.
Hij knikt. ‘Mee eens. Maar ik weet nu even niet hoe... of... Mijn geheugen stelt momenteel weinig voor.’
‘Wij zijn er toch. Toch?’ zeg ik met een blik naar mijn ouders. ‘Ik weet alles nog.’
Mijn vader krabt zenuwachtig aan zijn kin. Mijn moeder kijkt meneer Fritz een poosje onderzoekend aan.
‘Waar het kan, zullen we u zeker helpen,’ zegt m’n moeder. ‘Want dat is niet niks, je geheugen kwijtra-ken.’
‘Dank u wel,’ zegt meneer Fritz.
‘Koffie?’ vraagt mijn vader kortaf. Hij staat haastig op en gaat naar de keuken. ‘Help je even, Frida?’
Ik loop achter mijn vader aan de keuken in. Hij draait zich met een ruk om. Ik zie het al, hij is er nog niet klaar mee.
‘Frida, wat is dit voor onzin?’
‘Het is geen onzin, pap. Meneer Fritz is in de war. Dat zie je toch zelf? Hij stond midden op een druk fietspad. Mensen reden hem bijna aan. Ik kon hem toch niet laten staan?’
‘Wat hebben we je geleerd over vreemdelingen op straat? Hè? Niet mee bemoeien, niet op ingaan en zeker niet meegaan. Je weet helemaal niks van hem. Het

had totaal verkeerd kunnen aflopen. Hij had je zo met een smoes kunnen meenemen.'

'Ik heb h em meegenomen,' zeg ik kalm.

'Niet zo wijsneuzerig, Einstein. Hoe kun je nou zomaar iemand van de straat plukken?'

'Niet zomaar. Meneer Fritz is zijn geheugen kwijt.'

Mijn moeder komt de keuken binnen en pakt drie koffiemokken.

'Zei hij dat zelf?' vraagt mijn vader.

'Nee, natuurlijk niet, pap. Dat weet hij niet. Je weet niks als je je geheugen kwijt bent.'

'Nou, dat valt wel mee,' zegt mijn moeder. 'Je vader is de hele dag van alles kwijt. Sleutels, horloge, rijbewijs, z'n sokken. Maar z'n biertje weet hij altijd te vinden. H e, Bart?'

Mijn vader knikt. Dat doet hij altijd als hij weet dat hij het niet kan winnen van mijn moeder.

'Ik vind het een raar verhaal, Frida. Wat moeten we hier nu mee? De man draagt pantoffels!'

'Daarom heb ik hem meegenomen,' zeg ik trots.

'Kom, jongens, meneer Fritz zit alleen. Dat is niet netjes,' zegt mijn moeder. 'Eerst koffie. En dan nemen we alles rustig door, stap voor stap.'

Blij loop ik het restaurant in en... de tafel is leeg.
Muk!